

TALHA APAK

Yeminli Mali Müşavir (YMM)
talha.apak@paradergi.com.tr

Bazı sözleşmelerin dövizle endeksli düzenlenemeyeceği hakkındaki Cumhurbaşkanlığı Kararı sonrası kafalar karışmıştı. Yayınlanan Tebliğ ile hem kararnamenin kapsamı daraltıldı hem de konuya açıklık getirildi...

Dövizle sözleşme yasağının kapsamı netleşti

TÜRK parasının kıymetini korumak amacıyla, Türk parasının yabancı paralar karşısındaki değerinin belirlenmesine, döviz ve dövizli temsil eden belgelere (menkul değerler ve diğer sermaye piyasası araçları dahil) ilişkin tüm işlemler ile dövizlerin tasarruf ve idaresine, kıymetli maden, taş ve eşyalara ilişkin işlemlere, ihracata, ithalata, özelliği olan ihracat ve ithalata, görünmeyen işlemlere, sermaye hareketlerine ilişkin kambiyo işlemlerine ait düzenleyici, sınırlayıcı esasların belirlendiği TPKKH 32 Sayılı Karar'da, bugüne kadar günün koşullarına göre önemli birçok değişiklik yapıldı. Döviz geliri olmayanların dövizle borçlanmasına yasak getirildi, ihracat bedellerinin yurda getirilmesi zorunlu oldu, bazı sözleşmelerin dövizle yapılması yasaklandı.

BURAYA NASIL GELİNDİ?

Bu yıl yaşanan kur sorunu (riski) ve finansal sıkıntı karşısında üç önemli düzenleme (tedbir) yapıldı. Birincisi, döviz geliri olmayanların döviz kredisi kullanamayacaklarına sınırlama getirildi. İkincisi, 10 yıldır serbest tasarrufa bırakılan yurtdışı ihracat bedellerinin geçici (altı aylık) bir süre için yurda getirilmesi ve bankalara satılarak TL'ye çevrilmesine yönelik zorunlu düzenleme hayata geçirildi. Üçüncüsü ise, 13 Eylül 2018

tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan 85 No.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle iki maddelik önemli bir düzenleme yapıldı.

1. İlgili Kararın 1. Maddesiyle, 32 sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında Kararın 4 üncü maddesine aşağıdaki bent eklendi.

“(g) Türkiye’de yerleşik kişilerin, Bakanlıkça belirlenen haller dışında, kendi aralarındaki menkul ve gayrimenkul alım satım, taşıt ve finansal kiralama dâhil her türlü menkul ve gayrimenkul kiralama, leasing ile iş, hizmet ve eser sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövizle endeksli olarak kararlaştırılmaz.”

2. İlgili Kararın 2. Maddesiyle, 32 sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında Karara aşağıdaki Geçici madde eklendi.

“Geçici Madde 8 – Bu Kararın dördüncü maddesinin (g)

beninin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde, söz konusu bentte belirtilen ve daha önce akdedilmiş yürürlükteki sözleşmelerdeki döviz cinsinden kararlaştırılmış bulunan bedeller, Bakanlıkça belirlenen haller dışında, Türk parası olarak taraflarca yeniden belirlenir.”

Ancak konu kamuoyunda çok farklı tartışma ve görüşlere yol açtığı gibi ilgililerin kafası da karıştı, bazı sektörler tarafından ciddi tepkiler gösterildi. Son ekonomik gelişmeler nedeniyle piyasaların tansiyonu zaten çok yüksekti, bu düzenleme tansiyonu daha da yükseltti. Düzenlemenin haklı yanı vardı, piyasanın da haklı talepleri vardı. Para Dergisi'nin geçen ay yayınlanan 38'inci sayısında “Dövizle Sözleşme Dönemi Kapandı” başlıklı yazımızda, konuyu işlemiş ve konu hakkında bazı tereddütlerle birlikte tartışılmalı konulara ve beklentilere yer vermiştik.

TEREDDÜTLER, TANIMLAR

Düzenleme hakkında; sorular, sorunlar, tereddütler ve tartışmalar devam ederken, “bakanlıkça belirlenen haller dışında” cümlesi ile özellikle “istisna” hallerinin bir an önce belirlenmesi önem arz ediyordu. Nitekim, düzenlemeye ilişkin Bakanlıkça 17 Eylül 2018 tarihinde yayımlanan basın duyurusunda,

“...döviz cinsinden girdi maliyetler veya yükümlülükler değerlendirmeye alınacak olup, düzenlemeye ilişkin kapsam, ekonomik faaliyeti sıkıntıya sokmayacak şekilde, ilgili kamu kurumlarımızın ve diğer paydaşların görüşleri de dikkate alınarak en kısa süre içerisinde belirlenecek ve Bakanlığımız tarafından duyurulacaktır...” açıklaması yapıldı.

Bu açıklamanın ardından çok geçmeden beklenen tebliğ, önce taslak olarak kamuoyuna sunuldu, ardından ise 6 Ekim 2018 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Söz konusu Tebliğ ile Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında yaptıkları/yapacakları sözleşmelerin, başta kapsam ve istisnalar olmak üzere, hangilerini döviz veya dövizle endeksli düzenleyebilecekleri konusu aşağıdaki şekilde açıklığa kavuşmuş bulunuyor. Burada öne çıkan birkaç tanımın açıklanmasına ihtiyaç duyuluyor:

